“4 Gün Savaşı” ve Bölgesel Dengeler

Dr. Nazim Caferov

Hava ve kara kuvvetlerinin yoğun kullanıldığı askeri çatışmada toprak ve asker kayıp konusunda çelişen açıklamalar gelse de, yerel ve yabancı medya yayınları dikkatli incelendiğinde Ermenistan`ın çok sayda asker yitirdiği ve stratejik bazı bölgeleri kaybettiği anlaşılıyor. Gayri-resmi kaynaklar ise Ermeni tarafının toprak kaybının çok daha fazla olduğunu iddia ediyor.

Bu süreçte Ermenistan askeri ve siyası anlamda ciddi sorunlar yaşadı ve bunun gelecekte ciddi yansımaları olabilir. Askeri açıdan, Ermeni savunma hattının Azerbaycan saldırısıyla düşmesi ve verilen kayıplar hem psikolojik anlamda ciddi yıpranma yarattı, hem de olası sıcak çatışmalarda daha büyük yenilgilerin habercisi niteliğindedir. Dış politikada ise savaşta Rusya`nın ve üyesi olduğu Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütünün (KGAÖ) desteğini alma çabaları sonuçsuz kaldı. Sürecin Ermenistan`la KGAÖ üyesi Beyaz Rusya ve Kazakistan arasındaki ilişkileri bozduğu, Rusya`ya ise belli oranda güvensizlik yarattığı söylenebilir. Ekonomik anlamda ise savaşın mali yükünün Ermenistan`ın sosyo-ekonomik şartları daha da kötüleştirmiş, toplumsal boyuta ise yenilgi halkta rahatsızlıkları güçlendirmiştir. Bu koşullarda Rusya`nın çabasıyla ateşkesin ilan edilmesi önemli olsa da, devlet başkanı Serj Sarkisyan`a karşı ülke içindeki muhalefeti güçlendirebilir. Artan ekonomik sıkıntılar, yolsuzluğa bulaşmış otoriter yapı ve özellikle de ülkeyi Karabağ klanı aracılığıyla yönetme gibi ciddi eleştiriler savaştaki yenilgiyle birleşince ülkede iktidar değişikliği ile sonuçlanabilecek bir siyasal krizi gündeme gelebilir.

Çatışmayla Azerbaycan`ın askeri bakımdan hem psikolojik, hem de olası yeni sıcak çatışmalarda bağlamında belirli stratejik avantajlar elde ettiği belirtilebilir. Dış politikada

ise başta Rusya olmakla diğer bölgesel ve küresel aktörlerle ilişkilerdeki dengeyi korumayı başarmış ve Karabağ`a ilişkin müzakere masasına daha güçlü oturma olanağı elde etmiştir. Toplumsal anlamda ise Karabağ konusu toplumda milli dayanışma ve öz güveni artırmasını sonucunu doğurmuştur. Siyasi bağlamda da petrol fiyatlarındaki düşüşün ekonomiye yansıyan sıkıntıları nedeniyle eleştiri alan Azerbaycan iktidarının toplumdaki prestiji artmıştır. Ancak başarılı addedilen sıcak çatışmanın toprakları işgalden kurtarılmadan ateşkes ilanı ile sonuçlanmaması ve çözümde 20 senedir hiç bir sonuç elde edemeyen Minsk Grubu eşbaşkanlarının tekrar inisiyatif alması sıkıntı kaynağı olarak görülüyor.
Günün Sürprizi Rusya'dan

Süreçte ABD ile AB`nin tutumu ise çatışmanı durdurulması ve müzakere masasına dönülmesini belirten diplomatik açıklamalarla sınırlı olmuştur. AKPM Başkanı Pedro Agramunt, ise ateşkes yapılmasının yanısıra, Ermeni birliklerinin işgal altındaki Azeri topraklarından BM Güvenlik Konseyi kararlarına uygun olarak geri çekilmesi çağrısında bulunmuştur. Batı`nın Minsk Grubu Amerikalı ve Fransız eşbaşkanları üzerinden sorunun çözümünde tekrar aktif olmaya çalıştığı gözlemleniyor.

Türkiye Azerbaycan`ın Yanında

İran da çatışma sırasında Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile önce ateşkes çağrısında bulunmuştur. Ardından İran Savunma Bakanı da hem Azerbaycan, hem de Ermenistanlı meslektaşlarını arayarak sorunun çözümünde yardım ve destek önemiştir. Tahran yönetiminin Karabağ sorunundaki müzakere surecine müdahil olma isteği 5 Nisan`da İran`da yapılan İran-Türkiye-Azerbaycan üçlü toplantısında dışişleri bakanı Zarif tarafından tekrar dile getirilmiştir.

http://www.dw.com/tr/4-g%C3%BCn-sava%C5%9F%C4%B1-ve-b%C3%B6lgesel-dengeler/a-

19168839